

Dwudziesta Międzynarodowa Olimpiada Lingwistyczna

Bansko (Bułgaria), 23–29 lipca 2023

Zadanie turnieju drużynowego

Słownik języka murrinh-patha, opracowany przez Chestera S. Streeta z pomocą Gregorego Panpawy Mollingina 40 lat temu, w roku 1983, zaczyna się następująco:

Językiem murrinh-patha posługuje się (jako pierwszym lub drugim) około 1 100 Aborygenów z Port Keats — Wadeye, Terytorium Północne, 250 km na południowy zachód od Darwin. Niewielka liczba użytkowników murrinh-patha zamieszkuje również okoliczne fermy bydła, a także okolice Kununurra w Zachodniej Australii.

Według spisu powszechnego z 2016 roku murrinh-patha miał 1 973 rodzimych użytkowników. Według niektórych źródeł językiem tym posługuje się obecnie ponad 2 500 osób. Jest to jeden z niewielu języków Aborygenów australijskich, których liczba użytkowników i zakres użytkowania wzrosły na przestrzeni ostatniego pokolenia.

Słownik składa się z dwóch części: angielsko-murrinh-patha i murrinh-patha-angielskiej; liczy sobie 84 strony. Gdzieniedzie na marginesach znajdują się rysunki. Słowa na literę M w drugiej części zaczynają się na stronie 57 i kończą na stronie 61. Wszystkie te strony zostały przedrukowane poniżej z niewielkimi zmianami i pominięciami. Dodane zostały też przykłady pochodzące z pracy doktorskiej Michaela Jamesa Walsha z 1976 roku. Polskie tłumaczenia każdej ze stron zostały podane poniżej tej strony, w przypadkowej kolejności.

- (a) Połączcie słowa i zwroty w języku murrinh-patha z ich polskimi odpowiednikami. Każda oznaczona numerem pozycja słownika w języku murrinh-patha posiada jeden odpowiednik wśród tłumaczeń polskich.
- (b) Odtwórzcie tłumaczenie 60-T-54, które zostało zastąpione gwiazdkami (***)

Znajomość konkretnych gatunków roślin i zwierząt pojawiających się w zadaniu nie jest potrzebna do jego rozwiązania.

Poza odpowiedzią żadne wyjaśnienia nie są wymagane; takie wyjaśnienia nie będą punktowane.
—*Boris Iomdin, Milena Wenewa*

Redakcja: Samuel Ahmed, Iwan Derzanski (red. techn.), Hugh Dobbs, Dmitrij Gierasimow, Ksenia Gilarowa, Stanisław Gurewicz, Gabrijela Hladnik, Boris Iomdin, Bruno L’Astorina, Eimear McKnight, Dan-Mircea Mirea, Aleksejs Peguševs, Jan Petr, Maria Rubinsztejn, Daniel Rucki, Elysia Warner, Milena Wenewa (red. odp.).

Tekst polski: Daniel Rucki, Przemysław Podleśny.

Powodzenia!

57-T-1	<i>drzewo kotysze się (na wietrze)</i>	57-T-34	<i>nie wiem</i>
57-T-2	<i>Czy mogę cię o coś poprosić?</i>	57-T-35	<i>to wezbrało</i>
57-T-3	<i>pragnę tego [dosł. mój brzuch to ma]</i>	57-T-36	<i>dałem mu</i>
57-T-4	<i>przycisnę go do swojej piersi</i>	57-T-37	<i>w ciąży</i>
57-T-5	<i>dam tobie</i>	57-T-38	<i>będę zadowolony</i>
57-T-6	<i>negacja czasownika, archaiczna</i>	57-T-39	<i>ona wykonuje ozdobę z nici</i>
57-T-7	<i>spotkałem go</i>	57-T-40	<i>Daj mi to!</i>
57-T-8	<i>to wzbierze</i>	57-T-41	<i>są zadowoleni</i>
57-T-9	<i>jestem zdyszany</i>	57-T-42	<i>będę znać twoje myśli [dosł. zobaczę twój brzuch]</i>
57-T-10	<i>znam jego myśli</i>	57-T-43	<i>cieszyłem się za niego</i>
57-T-11	<i>one (dwie) spotkały go</i>	57-T-44	<i>będę mieć ból brzucha</i>
57-T-12	<i>podbrzusze (brzuch), siedlisko emocji</i>		
57-T-13	<i>jestem rozczarowany</i>	57-T-45	<i>przyciskać/podnosić do piersi</i>
57-T-14	<i>cieszyłem się z wiadomości</i>	57-T-46	<i>dać</i>
57-T-15	<i>poprosiłem go o coś</i>	57-T-47	<i>być zdyszany, zadyszeć się</i>
57-T-16	<i>będę się kotysał</i>	57-T-48	<i>być czymś zawiedzionym, być rozczarowanym</i>
57-T-17	<i>miałem ból brzucha</i>	57-T-49	<i>poprosić o coś</i>
57-T-18	<i>przyciskam go do piersi (stojąc)</i>	57-T-50	<i>znać czyjeś myśli</i>
57-T-19	<i>łódka bruździ (wodę)</i>	57-T-51	<i>mamrotać</i>
57-T-20	<i>nieodmienny czasownik: dać</i>	57-T-52	<i>wezbrać (o słonej lub słodkiej wodzie)</i>
57-T-21	<i>przekazywali ten przedmiot dalej</i>	57-T-53	<i>dać sobie</i>
57-T-22	<i>będę orać (bruździć) ziemię</i>	57-T-54	<i>cieszyć się</i>
57-T-23	<i>spotkam go</i>	57-T-55	<i>cieszyć się (z wiadomości itp.)</i>
57-T-24	<i>on mamrocze</i>	57-T-56	<i>spotkać</i>
57-T-25	<i>dam sobie</i>	57-T-57	<i>być zadowolonym</i>
57-T-26	<i>mogę się zadyszeć</i>	57-T-58	<i>kotysać się</i>
57-T-27	<i>duży bambus (wykorzystywany do produkcji włóczni)</i>	57-T-59	<i>przekazywać; wykonywać rękami ozdoby z nici</i>
57-T-28	<i>dałem sobie</i>	57-T-60	<i>mieć ból brzucha</i>
57-T-29	<i>będziesz wciąż znać ich myśli</i>	57-T-61	<i>orać, bruździć</i>
57-T-30	<i>przekaż mu słowo!</i>	57-T-62	<i>znać czyjeś myśli [dosł. widzieć czyjś brzuch]</i>
57-T-31	<i>będę się cieszyć za niego</i>	57-T-63	<i>zbierać, przechowywać</i>
57-T-32	<i>przechowuję przedmioty</i>		
57-T-33	<i>przechowam</i>		

58-T-1	<i>patyk z wiadomością</i>	58-T-39	<i>kawaler</i>
58-T-2	<i>grzmot i błyskawica</i>	58-T-40	<i>oni (dwaj) stali naprzeciwko siebie</i>
58-T-3	<i>naprawię to</i>	58-T-41	<i>on zbierał pieniądze od nich</i>
58-T-4	<i>o, tak, to kormoran czarny</i>	58-T-42	<i>panna</i>
58-T-5	<i>didgeridoo (instrument muzyczny)</i>	58-T-43	<i>został wyrzucony na brzeg</i>
58-T-6	<i>motyl</i>	58-T-44	<i>wciąż go besztam</i>
58-T-7	<i>owoc drzewa motylowego</i>	58-T-45	<i>wyświetle to (korzystając z rzutnika)</i>
58-T-8	<i>one (dwie) wyszły za mąż</i>	58-T-46	<i>resztki</i>
58-T-9	<i>jadalny owoc morindy cytrusolistnej</i>	58-T-47	<i>urąbek (mięczak)</i>
58-T-10	<i>on opłakuje innego mężczyznę</i>	58-T-48	<i>zabrałem je od niego</i>
58-T-11	<i>pora roku — koniec pory wilgotnej</i>	58-T-49	<i>drzewo motylowe</i>
58-T-12	<i>będę poruszać się prosto przez środek</i>	58-T-50	<i>nie</i>
58-T-13	<i>wiele ludzi wypełniło to miejsce w zamian</i>	58-T-51	<i>gdybym to był ja, naprawiłbym to</i>
58-T-14	<i>nie czarny</i>	58-T-52	<i>modliszka (owad)</i>
58-T-15	<i>błyśnie (błyskawica)</i>	58-T-53	<i>mała dziewczynka</i>
58-T-16	<i>lilia wodna</i>	58-T-54	<i>one (dwie) wyjdą za mąż</i>
58-T-17	<i>małe dziecko</i>	58-T-55	<i>Ile modliszek widziałeś?</i>
58-T-18	<i>i tych kilku mężczyzn zdumiało się tymi wszystkimi rybami</i>	58-T-56	<i>serce</i>
58-T-19	<i>oni (dwaj) będą stali naprzeciwko siebie</i>	58-T-57	<i>drzewo owocowe</i>
58-T-20	<i>mogę spojrzeć</i>	58-T-58	<i>zbieracz, przechowywacz</i>
58-T-21	<i>zbeształem go</i>	58-T-59	<i>film błysnął nam (przed oczami) (widzieliśmy film)</i>
58-T-22	<i>taniec kobiet</i>	58-T-60	<i>zostanie wyrzucony na brzeg</i>
58-T-23	<i>pora roku — pojawiają się nowe liście</i>	58-T-61	<i>wyświetliłem to (korzystając z rzutnika)</i>
58-T-24	<i>Hej! (To jest) urąbek</i>	58-T-62	<i>wprowadzę cię w zdumienie</i>
58-T-25	<i>mała walabia (walabia jest podobna do kangura, ale mniejsza)</i>	58-T-63	<i>być zmartwionym, zaniepokojonym</i>
58-T-26	<i>klatka piersiowa, pierś</i>	58-T-64	<i>mieć bóle z głodu</i>
58-T-27	<i>będę zmartwiony</i>	58-T-65	<i>być zdumionym, zachwyconym</i>
58-T-28	<i>mam bóle z głodu</i>	58-T-66	<i>zabrać od kogoś innego</i>
58-T-29	<i>partykuła wskazująca na możliwość zrobienia czegoś</i>	58-T-67	<i>ożenić się, wyjść za mąż [dosł. włożyć palec (w obrączkę)]</i>
58-T-30	<i>zdumiałem go</i>	58-T-68	<i>wypełnić się ludźmi (tylko)</i>
58-T-31	<i>ogończa czarna (ryba)</i>	58-T-69	<i>naprawiać</i>
58-T-32	<i>on jest zmartwiony</i>	58-T-70	<i>świecić, wyświetlać (dotyczy rzutnika)</i>
58-T-33	<i>morinda cytrusolistna (drzewo)</i>	58-T-71	<i>stać naprzeciwko siebie</i>
58-T-34	<i>kormoran czarny (ptak)</i>	58-T-72	<i>zostać wyrzuconym na brzeg</i>
58-T-35	<i>nogi kraba</i>	58-T-73	<i>przechodzić prosto przez środek; besztać kogoś, zbesztać kogoś</i>
58-T-36	<i>błyśnie na mnie (błyskawica błysnęła)</i>	58-T-74	<i>zdumieć kogoś</i>
58-T-37	<i>jadalny owoc nanthi thay malangan</i>	58-T-75	<i>[czasownik oznaczający] błysk (błyskawicy)</i>
58-T-38	<i>będę mieć bóle z głodu</i>		

59-T-1	<i>matka z pierwszym dzieckiem</i>	59-T-31	<i>w taki sposób</i>
59-T-2	<i>zabrał mi to</i>	59-T-32	<i>nowa włócznia</i>
59-T-3	<i>nie rozumiałem cię</i>	59-T-33	<i>drzewo wykorzystywane do wyrobu drewnianych młotków i drążonych czóten</i>
59-T-4	<i>osoba z zaburzeniem mowy</i>	59-T-34	<i>palce</i>
59-T-5	<i>on wciąż wybiera jeden przedmiot</i>	59-T-35	<i>nowy, teraz</i>
59-T-6	<i>matka ojca, siostra/siostry matki ojca</i>	59-T-36	<i>uczynek</i>
59-T-7	<i>wybiore to</i>	59-T-37	<i>wciąż rozumiem</i>
59-T-8	<i>kciuk, duża ręka</i>	59-T-38	<i>dobry uczynek</i>
59-T-9	<i>tutaj teraz</i>	59-T-39	<i>chłodny deszcz — w porze suchej</i>
59-T-10	<i>pora roku — przelotne opady w porze chłodnej; również czas kwitnienia eukaliptusa</i>	59-T-40	<i>pomogę sobie</i>
59-T-11	<i>w taki sposób</i>	59-T-41	<i>okoń (ryba)</i>
59-T-12	<i>pająk</i>	59-T-42	<i>ręka</i>
59-T-13	<i>drzewo owocowe</i>	59-T-43	<i>dzika winorośl</i>
59-T-14	<i>mały bezpłetwiec (ptak)</i>	59-T-44	<i>jadalny owoc nanthi thay marrarl</i>
59-T-15	<i>sum (ryba)</i>	59-T-45	<i>pięć</i>
59-T-16	<i>drewniany młotek wykonany z thay maran, używany do otwierania mi lala</i>	59-T-46	<i>język migowy</i>
59-T-17	<i>przypalę bezpłetwce</i>	59-T-47	<i>rozumiałem go</i>
59-T-18	<i>zapomniałem: może [był to] szczudlak białogłowy, może sum, może okoń</i>	59-T-48	<i>nosiłem to na ramieniu</i>
59-T-19	<i>podobny</i>	59-T-49	<i>słodki ziemniak z buszu</i>
59-T-20	<i>szczudlak białogłowy (ptak)</i>	59-T-50	<i>idę sam</i>
59-T-21	<i>niebo</i>	59-T-51	<i>wciąż mi przeszkadzali</i>
59-T-22	<i>ja sam [dosł. moja ręka]</i>		
59-T-23	<i>będę sobie ufać</i>	59-T-52	<i>uczyć się przez obserwację</i>
59-T-24	<i>prześlą mi wciąż przeszkadzać</i>	59-T-53	<i>ufać</i>
59-T-25	<i>on zawsze nosi walabie na ramieniu</i>	59-T-54	<i>pomagać sobie (samemu)</i>
59-T-26	<i>podobny</i>	59-T-55	<i>nosić na ramieniu</i>
59-T-27	<i>zawsze pomagamy sobie nawzajem</i>	59-T-56	<i>ufać sobie (samemu)</i>
59-T-28	<i>on wciąż mi ufa</i>	59-T-57	<i>wybierać, wybrać (jeden przedmiot)</i>
59-T-29	<i>będę to nosić na ramieniu</i>	59-T-58	<i>rozumieć</i>
59-T-30	<i>zabrałeś mu to</i>	59-T-59	<i>zabrać komuś</i>
		59-T-60	<i>przeszkadzać w odpoczynku/śnie</i>

60-T-1	<i>podłożyłem ci nogę</i>	60-T-29	<i>zabójczyni</i> : odnosi się właściwie do kobiety, która poprzez kontakty z wieloma mężczyznami wzbudza w nich zazdrość, tak że zabijają się oni nawzajem z powodu tej kobiety
60-T-2	negacja czasownika	60-T-30	<i>choroba</i>
60-T-3	<i>miałem ze sobą psa</i>	60-T-31	<i>jestem wykończony</i>
60-T-4	<i>Ten, który zamieszkuje wysoko</i>	60-T-32	<i>noszę to</i>
60-T-5	<i>jeden miesiąc</i>	60-T-33	<i>wdowa</i>
60-T-6	końcówka określająca mieszkańca	60-T-34	<i>jestem głodny</i> [dosł. <i>siedzę z głodem</i>]
60-T-7	<i>nie wiem</i>	60-T-35	<i>człowiek z obolałą kostką (lub kostkami)</i>
60-T-8	<i>drzewica australijska</i> (ptak)	60-T-36	<i>zabójca</i>
60-T-9	<i>paznokiec u stopy</i>	60-T-37	<i>naszyjnik</i> [< ang. <i>necklace</i>]
60-T-10	<i>paluch (duży palec stopy), duża stopa</i>	60-T-38	<i>fala (fale) przewróciła (przewróciły) nas</i>
60-T-11	<i>kuczman</i> (owad)	60-T-39	<i>algi morskie</i>
60-T-12	<i>ważka</i> (owad)	60-T-40	<i>on zawsze bierze wszystkie ryby</i>
60-T-13	nieodmienny czasownik: <i>być głodnym</i>	60-T-41	<i>stopa/stopy, ślad</i>
60-T-14	<i>następnie natknąłem się po drodze na węża morskiego</i>	60-T-42	<i>podłożyłem mu nogę</i>
60-T-15	<i>wdowa lub wdowiec</i>	60-T-43	<i>wdowiec</i>
60-T-16	<i>pełnia księżyca</i>	60-T-44	<i>palce stóp</i>
60-T-17	<i>słyszałem (tę historię) od niego</i>	60-T-45	<i>potknąłem się</i>
60-T-18	<i>wezmę wszystko</i>		
60-T-19	<i>gorączka</i>		
60-T-20	<i>sierota (lub półsierota)</i>		
60-T-21	<i>księżyc</i>		
60-T-22	<i>będę to nosić</i>		
60-T-23	<i>mieszkaniec (miasta) Darwin</i>	60-T-46	<i>wziąć wszystko</i>
60-T-24	<i>kostka (u nogi)</i>	60-T-47	<i>mieć ze sobą (przedmioty, zwierzę, osobę)</i>
60-T-25	<i>będę mieć ze sobą przedmioty</i>	60-T-48	<i>zostać przewróconym (przez falę albo silny prąd)</i>
60-T-26	<i>wciąż się potykałem</i>	60-T-49	<i>być wykończonym</i>
60-T-27	<i>wąż morski</i>	60-T-50	<i>nosić nosze, itp.</i>
60-T-28	<i>muszla łodzika perłowego</i> (łozdik to rodzaj mięczaka)	60-T-51	<i>słyszeć (historię) od kogoś innego</i>
		60-T-52	<i>podłożyć komuś nogę</i>
		60-T-53	<i>potknąć się</i>

60-T-54 ***

61-T-1	<i>grzmi</i>	61-T-28	<i>mowa, język, imię/imiona, miejsca związane z rozmową lub nauką, nieaborygeńskie pieśni, historie, legendy, wiadomości</i>
61-T-2	<i>(nazwa miejscowa)</i>	61-T-29	<i>grevillea (roślina)</i>
61-T-3	<i>ona będzie tańczyć</i>	61-T-30	<i>stare czasy, dawno temu, przedtem itp.</i>
61-T-4	<i>on zwykle jada ryby</i>	61-T-31	<i>mózg</i>
61-T-5	<i>przyspieszę tempo klawesów</i>	61-T-32	<i>kość</i>
61-T-6	<i>pióro/pióra</i>	61-T-33	<i>nieprzyjemny człowiek</i>
61-T-7	<i>stary</i>	61-T-34	<i>wąż</i>
61-T-8	<i>zatrzymam ten przedmiot dla siebie</i>	61-T-35	<i>fioletowa muszla (mięczak)</i>
61-T-9	<i>gruby (np. koc)</i>	61-T-36	<i>cicha osoba (małomówna)</i>
61-T-10	<i>drzewo kuliba</i>	61-T-37	<i>kościasty, chudy, szczupły</i>
61-T-11	<i>grzmiało</i>	61-T-38	<i>pora roku — sucha/chłodna</i>
61-T-12	<i>on uderzył ptaka</i>	61-T-39	<i>gorzki pochrzyn</i>
61-T-13	<i>niebezpieczny wąż</i>	61-T-40	<i>lilia wodna</i>
61-T-14	<i>rozgniotłem gnidy</i>	61-T-41	<i>ogon</i>
61-T-15	<i>klawesy (patyki służące do wybijania rytmu), patyki do rozpalania ognia</i>	61-T-42	<i>wiadomości</i>
61-T-16	<i>poprawny, przyjemny</i>	61-T-43	<i>stary przedmiot</i>
61-T-17	<i>zatrzymuję ten przedmiot dla siebie</i>	61-T-44	<i>gnidy (jaja wszy)</i>
61-T-18	<i>słonawa woda</i>	61-T-45	<i>tańczyły</i>
61-T-19	<i>ozdoba z piór, zakładana na głowę do tańca</i>	61-T-46	<i>mowa dziecięca</i>
61-T-20	<i>dobry gawędziarz [dosł. piękne usta]</i>		
61-T-21	<i>błyskolotka maskowa (ptak)</i>		
61-T-22	<i>mała dziewczynka</i>	61-T-47	<i>zatrzymać coś dla siebie</i>
61-T-23	<i>upiększę jego wierzchnią/tylną część</i>	61-T-48	<i>tańczyć (dotyczy tylko kobiet)</i>
61-T-24	<i>alkohol</i>	61-T-49	<i>upiększać</i>
61-T-25	<i>ptak</i>	61-T-50	<i>[czasownik oznaczający] grzmienie (pioruna)</i>
61-T-26	<i>lilia wodna</i>	61-T-51	<i>jeść (więcej niż jedną rzecz) lub (zwykle) jadać</i>
61-T-27	<i>niebezpieczny, nieprzyjemny, bezczelny</i>	61-T-52	<i>mrugnąć okiem</i>

Dwudziesta Międzynarodowa Olimpiada Lingwistyczna

Bansko (Bułgaria), 23–29 lipca 2023

Arkusz odpowiedzi

Drużyna:

57

1	57-T-	14	57-T-	27	57-T-	40	57-T-	53	57-T-
2	57-T-	15	57-T-	28	57-T-	41	57-T-	54	57-T-
3	57-T-	16	57-T-	29	57-T-	42	57-T-	55	57-T-
4	57-T-	17	57-T-	30	57-T-	43	57-T-	56	57-T-
5	57-T-	18	57-T-	31	57-T-	44	57-T-	57	57-T-
6	57-T-	19	57-T-	32	57-T-	45	57-T-	58	57-T-
7	57-T-	20	57-T-	33	57-T-	46	57-T-	59	57-T-
8	57-T-	21	57-T-	34	57-T-	47	57-T-	60	57-T-
9	57-T-	22	57-T-	35	57-T-	48	57-T-	61	57-T-
10	57-T-	23	57-T-	36	57-T-	49	57-T-	62	57-T-
11	57-T-	24	57-T-	37	57-T-	50	57-T-	63	57-T-
12	57-T-	25	57-T-	38	57-T-	51	57-T-		
13	57-T-	26	57-T-	39	57-T-	52	57-T-		

Arkusz odpowiedzi

58

1	58-T-	16	58-T-	31	58-T-	46	58-T-	61	58-T-
2	58-T-	17	58-T-	32	58-T-	47	58-T-	62	58-T-
3	58-T-	18	58-T-	33	58-T-	48	58-T-	63	58-T-
4	58-T-	19	58-T-	34	58-T-	49	58-T-	64	58-T-
5	58-T-	20	58-T-	35	58-T-	50	58-T-	65	58-T-
6	58-T-	21	58-T-	36	58-T-	51	58-T-	66	58-T-
7	58-T-	22	58-T-	37	58-T-	52	58-T-	67	58-T-
8	58-T-	23	58-T-	38	58-T-	53	58-T-	68	58-T-
9	58-T-	24	58-T-	39	58-T-	54	58-T-	69	58-T-
10	58-T-	25	58-T-	40	58-T-	55	58-T-	70	58-T-
11	58-T-	26	58-T-	41	58-T-	56	58-T-	71	58-T-
12	58-T-	27	58-T-	42	58-T-	57	58-T-	72	58-T-
13	58-T-	28	58-T-	43	58-T-	58	58-T-	73	58-T-
14	58-T-	29	58-T-	44	58-T-	59	58-T-	74	58-T-
15	58-T-	30	58-T-	45	58-T-	60	58-T-	75	58-T-

59

1	59-T-	13	59-T-	25	59-T-	37	59-T-	49	59-T-
2	59-T-	14	59-T-	26	59-T-	38	59-T-	50	59-T-
3	59-T-	15	59-T-	27	59-T-	39	59-T-	51	59-T-
4	59-T-	16	59-T-	28	59-T-	40	59-T-	52	59-T-
5	59-T-	17	59-T-	29	59-T-	41	59-T-	53	59-T-
6	59-T-	18	59-T-	30	59-T-	42	59-T-	54	59-T-
7	59-T-	19	59-T-	31	59-T-	43	59-T-	55	59-T-
8	59-T-	20	59-T-	32	59-T-	44	59-T-	56	59-T-
9	59-T-	21	59-T-	33	59-T-	45	59-T-	57	59-T-
10	59-T-	22	59-T-	34	59-T-	46	59-T-	58	59-T-
11	59-T-	23	59-T-	35	59-T-	47	59-T-	59	59-T-
12	59-T-	24	59-T-	36	59-T-	48	59-T-	60	59-T-

60. 60-T-54 = _____

1	60-T-	12	60-T-	23	60-T-	34	60-T-	45	60-T-
2	60-T-	13	60-T-	24	60-T-	35	60-T-	46	60-T-
3	60-T-	14	60-T-	25	60-T-	36	60-T-	47	60-T-
4	60-T-	15	60-T-	26	60-T-	37	60-T-	48	60-T-
5	60-T-	16	60-T-	27	60-T-	38	60-T-	49	60-T-
6	60-T-	17	60-T-	28	60-T-	39	60-T-	50	60-T-
7	60-T-	18	60-T-	29	60-T-	40	60-T-	51	60-T-
8	60-T-	19	60-T-	30	60-T-	41	60-T-	52	60-T-
9	60-T-	20	60-T-	31	60-T-	42	60-T-	53	60-T-
10	60-T-	21	60-T-	32	60-T-	43	60-T-	54	60-T-
11	60-T-	22	60-T-	33	60-T-	44	60-T-		

61

1	61-T-	12	61-T-	23	61-T-	34	61-T-	45	61-T-
2	61-T-	13	61-T-	24	61-T-	35	61-T-	46	61-T-
3	61-T-	14	61-T-	25	61-T-	36	61-T-	47	61-T-
4	61-T-	15	61-T-	26	61-T-	37	61-T-	48	61-T-
5	61-T-	16	61-T-	27	61-T-	38	61-T-	49	61-T-
6	61-T-	17	61-T-	28	61-T-	39	61-T-	50	61-T-
7	61-T-	18	61-T-	29	61-T-	40	61-T-	51	61-T-
8	61-T-	19	61-T-	30	61-T-	41	61-T-	52	61-T-
9	61-T-	20	61-T-	31	61-T-	42	61-T-		
10	61-T-	21	61-T-	32	61-T-	43	61-T-		
11	61-T-	22	61-T-	33	61-T-	44	61-T-		